

አዋጅ ቁፅሪ ፩ሺ፩፻፹፫/፪ሺ፲፪

ምምሕዳራዊ ሥነ-ሥርዓት ፈደራል ንምትግባር

ዝወፀ አዋጅ

**THE TIGRIGNA TRANSLATION OF THE FEDERAL
ADMINISTRATIVE PROCEDURE PROCLAMATION NO.1183/2020**

ACKNOWLEDGEMENT

The translation and publication of the Federal Administrative Procedure Proclamation was done by Ethiopian Lawyers Association in partnership with USAID's *Feteh* (Justice) Activity in Ethiopia as part of their efforts to build on the capacity of civil society organizations which are involved in governance and judicial reform efforts.

This publication was made possible through the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The content and opinions expressed in this document in no way reflect the views of the USAID.

እዚ ሕትመት ብአሜሪካ ኤጀንሲ ልምዓት ዓለምለኸ (ዩኤስዴ) ኣቢሉ ብድጋፍ ሕዝቢ ኣሜሪካ ሓገዝ ኣቢሉ ክፍፀም ክኢሉ። ኣብዚ ሰነድ ዝተገለፀ ትሕዝቶ ሓሳባት/ኣረክኢያ ብዝኾነ መንገዱ ናይ ኣሜሪካ ኤጀንሲ ልምዓት ዓለምለኸ (ዩኤስዴ) ሓሳባት/ኣረክኢያ ኣየንፀባርቕን።

አዋጅ ቁፅሪ ፩ሺ፩፻፹፫/፪ሺ፲፪

ምምሕዳራዊ ሥነ-ሥርዓት ፌዴራል ንምትግባር

ዝወፀ አዋጅ

**THE TIGRIGNA TRANSLATION OF THE FEDERAL
ADMINISTRATIVE PROCEDURE PROCLAMATION NO.1183/2020**

ፌዴራላዊት ዲሞክራሲያዊት ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ
ነጋሪት ጋዜጣ ፌዴራል

ሀያ ስድስተኛ ዓመት ቁጥር ፴፪ አዲስ
አበባ መጋቢት ፳፱ ቀን ፪ሺ፲፪

26th Year No. 32
ADDIS ABABA April 7th 2020

ብተወከል፤ ህዝቢ ቤት ምክሪ ፌዴራላዊት
ዲሞክራሲያዊት ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ዝወፀ

መግለጻ

አዋጅ ቁፅሪ ፩ሺ፩፻፹፫/፪ሺ፲፪ ዓ.ም
ምምሕዳራዊ ሥነ-ሥርዓት ፌዴራል አዋጅ
ገፅ ..... ፲፪ሺ፬፻፸፭

አዋጅ ቁፅሪ ፩ሺ፩፻፹፫/፪ሺ፲፪

ምምሕዳራዊ ሥነ-ሥርዓት ፌዴራል ንምትግባር ዝወፀ አዋጅ

ናይ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ሕገ መንግስቲ መንግስታዊ አሰራርሓ ልህዝቢ ግልጺ ብዝኾነ መነገዲ ክትግበር ከምዘለዎን ዝኾነ ይኹን ናይ መንግስቲ በዓል ስልጣን ሓላፍነቱ እንድሕር ዘይተዋሊኡ ተሓታቲ ከም ዝኾን ዝሕብር ብሙኳኑ

ህዝባዊ ቤት ዕዮታት ኣብ ናይ ደቂ ሰባት መሰልን ጥቅምን ዘብዕሕዎ ኢድ አእታውነት ብሕጊ ዝግዛእን ዝምራሕን ሙኳኑ ንምርግጋዕ አድላይ ብሙኳኑ

ናይ ሓደ ዋጋ
Unit Price

ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ ፳፻፩
Negarit G. P.O.Box 80001

ህዝባዊ ቤት ዕዮታት ናይ ውሳኔ አወሃህባን ናይ መስርሕ አወፃፅኡን ስነ ስርዓትን ከምኡ እውን አብ ምምሕዳራዊ ውሳኔታት ቅሬታ ዝሓደሮ ሰብ ናይቶም መስርሕታት ሕጋዊነት አብ ቤት ፍርዲ ቀሪቡ ጥርፃን ዘ ቅርበሉ ስርዓት ምድንጋግ አድላይ ብምኳኑ

ብፈ.ደ.ራ.ላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ሕገ- መንግስቲ ዓንቀጽ ፶፭(፩) መሠረት እዚ አዋጅ ወፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ድንጋገታት

፩ ሓፂር መግለጺ

እዚ አዋጅ "ምምሕዳራዊ ሥነ-ሥርዓት ፈ.ደ.ራ.ል አዋጅ ቁፅሪ ፩ሺ፩፻፹፫/፪ሺ፲፪" ተባሂሉ ክፅዕን ይኽእል።

፪. ትርጉም

አጠቃቅማ ናይቲ ቃል ኻሊእ ትርጉም ዘውሀቦ እንድሕር ዘይኾኑ አብዚ አዋጅ እዚ፡-

- ፩/ "ቤት ዕዮ" ማለት አብ ፈ.ደ.ራ.ላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ አካል ፈ.ፃሚ ስራሕ መንግስቲ ኾይኑ ብሕጊ ዝተጣየሽ ናይ መንግስቲ ቤት ዕዮ እንትኾን ተፀዋዕነተን ንፌደራል መንግሥቲ ዝኾና ናይ ከተማ ምምሕዳራት ፈፀምቲ ስራሕ ይሓውስ፤
- ፪/ "መስርሒ" ማለት ሕጊ መውፅኢ አካል ብዝህቦ ናይ ውክልና ስልጣን መሰረት ብቤት ዕዮ መንግስታዊ አካላት ዝወፅእ ናይ ደቂ ሰባት መሰል ወይኽኑ ጥቅሚ ክፀልው ዝኽእል ናይ ሕጊ ሰነድ ዝሓዘ አብ ስራሕ ዘሎ መስርሒ እንትኾን ከምኡ እውን ነቲ አብ ስራሕ ዘሎ መስርሒ ዘመሓይሽ ወይ ኽኑ ዝስፃር ናይ ሕጊ ሰነድ ይሓውስ፤
- ፫/ "ምምሕዳራዊ ውሳኔ" ማለት መስርሒ ምውፃእ ከይሓወሰ ሓደ ቤት ዕዮ አብ ዕለታው ተግባሩ ተደራሽ አብ ደቂ ሰባት መሰል ወይ ጥቅሚ ዘሕልፎ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝሓዘ እዩ፤
- ፬/ "ሰብ" ማለት ዝኾነ ወዲ ሰብ ወይ ብሕጊ ሰብነት ዝረኽበ ትካል እዩ፤
- ፭/ አብዚ አዋጅ ብወዲ ተባዕታይ ዝተገለፀ ንጌል አንስተይቲ እውን ይሓውስ እዩ።

፫. ናይ ተፈፃምነት ወሰን

- ፩/ እዚ አዋጅ ብዘይካ ብገብን ሥነ ሥርዓት ሕጊ ዝምርሑ ናይ ዓቃቢ ሕጊን ናይ የፖሊስ ስራሕቲ ከምኡ እውን ናይ ሃገር መከላኸሊ ፣ ናይ ደሕንነት ትካላት አብ ኩሎም አብያተ ዕዮታት ተፈፃሚ ይኸውን ።
- ፪/ ናይዚ ዓንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋገ ዝተሓለወ ኾይኑ፣ እዞም አብያተ ዕዮታት ካብ ቀንዲ ስራሕቶም ብተወሳኺ ግልጋሎት ምምሃብን ናይ ቁፅፅር ስራሕቲን ብዝምልከት ምምሕዳራዊ ውሳኔታት ክውስኑ ተለዉ በዚ አዋጅ መሰረት ተዝእኑ ይኸውን።
- ፫/ ናይዚ አዋጅ ዓንቀፅ ፲፩ ድንጋገ ዝተሓለወ ኾይኑ ብሄራዊ ባንክ ናይ ሀገርና ናይ ወፃኢ ሸርፊ ተመንን ወለድን ከምኡ እውን ኻልኦት ተመሳሳልቲ ብምሽጢር ክሕለው ዝግበኦም መስርሒታት እንተውፅእ አብዚ አዋጅ ዓንቀፅ ካብ ፯-፲ ዝተዘርዘሩ ድንጋገታት ክኸተል አይግደድን።

ክፍሊ ክልተ

ምምሕዳራዊ መስርሒታት

ንኡስ ክፍሊ ሓደ

መስርሒ ምወፃኝ

፬. መስርሒ ምወፃኝ

- ፩/ ዝኾነ ቤት ዕዮ ብሕጊ ዝተውሃቦ ውክልና መሰረት ተደራሽ መስርሒ ከውፅእ ይኽእል እዩ።
- ፪/ ሓደ ቤት ዕዮ መስርሒ ከውፅእ ከሎ በዚ አዋጅ እዚ ብዝተሓበሩ ሥነ-ሥርዓት ጥራሕ ክኸውን አለዎ።
- ፫/ ዝኾነ ሰብ መሰሉ ወይ ጥቅሙ ብዝምልከት ሓደ ቤት ዕዮ መስርሒ ዋላ እኚ እንተዘይውፀእ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ክወሃቦ ናይ ምሕታት መሰል አለዎ።
- ፬/ ዝኾነ ቤት ዕዮ ከውፅእ ዝግብኦ መስርሒ ብዘይ ምውፅኡ ብሕጊ ዝተውሃቦ ሓላፍነት መሰረት ክህቦ ዝግባእ ግልጋሎት ወይ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ንዘይምሃብ ምኽንያት ክኸውን አይኽእልን።

፭. መስርሒ ክወፀሉ ዝግባእ ጊዜ

ዝኾነ ቤት ዕዮ ከውፅእ ዝግብኦ መስርሒ ብዝምልከት ቦቲ ዋና ሕጊ መምርሒ ምወፃኝ ከም ግዴታ ዘቅምጥ እንተኾይኑ አብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ፡ ከም ግዴታ ዘየቅምጥ እንተኾይኑ ድማ ርትዓዊ አብ ዝኾነ ጊዜ መስርሒ ከውፅእ አለዎ።

፮. መስርሒ ክወፅእ ሕቶ ምቅራብ

- ፩/ ሓደ ዝኾነ ቤት ዕዮ ከውፅእ ዝግብኦ መስርሒ ርትዓዊ አብ ዝኾነ ጊዜ ዘየውፀእ እንድሕር ተሪፉ ዝኾነ ሰብ እቲ መስርሒ ንክውፅእ ብፁሑ ክሓትት ይኽእል እዩ፤
- ፪/ እቲ ሕቶ ዝቀረበሉ ቤት ዕዮ አብ ውሽጢ ሰላሳ ናይ ስራሕ መዓልታት እቲ መስርሒ ናይ ምወፃኝ ኸይዲ ክጅምር ወይ ድማ ምኽንያት ብምግላፅ ነቲ ሕቶ ክነፅግ አለዎ።

ንዑስ ክፍሊ ክልተ

መስርሒ ቅድሚ ምውፅኡ ክኸተሉ ዝግብኦም ስነ ስርዓት

፮. መስርሒ አወፃፅ ብዝምልከት መዝገብ ምድላው

- ፩/ ዝኾነ ቤት ዕዮ ዘውፅእ መስርሒ ብዝምልከት ነዞም ዝስዕቡ ነገራት ዝሓዘ መዝገብ ከዳሉ ይግባእ፦
  - ሀ) ትሕዝቶ ቦቲ ቤት ዕቶ አብ ምወፃኝ ከይዲ ዘሎ መስርሒን ዝተኸየዱ ቀንዲ ኸያደታት ዘርእዩ ናይ ጊዜ ሰሌዳ፤
  - ለ) ደረጃ ብርኪ እቲ አብ ምወፃኝ ኸይዲ ዘሎ መስርሒ ዘርኪ መረዳኣታ፤
  - ሐ) እቲ አብ ምወፃኝ ኸይዲ ዘሎ መስርሒ አመልኪቱ ዝወፁ ምልክታታት፤
  - መ) እቲ አብ ምወፃኝ ኸይዲ ዘሎ መስርሒ አመልኪቱ ሪኪቶ ዝወሃበሎ ጊዜ፤
  - ሠ) አብ ምወፃኝ ኸይዲ ዘሎ መስርሒ ብዝምልከት በዚ አዋጅ ዓንቀጽ ፳ ን ፱ ን መሠረት ዝተአከቡ ሪኪቶታት ቦቲ ቤት ዕዮ ነቶም ሪኪቶ ብዝምልከት ዝተወሰዱ መርገዒታት።

፪/ ዝኾነ ሰብ በዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) ዝተዳለወ መዝገብ ምርኣይ ወይ ድማ ብናይ ባዕሉ ወፃኢ ቅዳሕ ክወስድ ይኽእል እዩ።

፰ . ምልክታ ምውፃእ

ሓደ ቤት ዕዮ መስርሒ ቅድሚ ምውፃኡ ብዛዕባ እቲ ዘውፅኦ መስርሒ ሰፊሕ ተበፃሕነት ኣብ ዘለዎ ጋዜጣን ዓውደ ፋኢሚን ካላኣት መራኽብቲ ሓፋሻት ኣቢሉ ነዞም ዝስዕቡ መረዳኢታታት ዝሓዘ ምልክታ ከውፅእ ኣለዎ።

፩/ ነቲ መስርሒ ንምውፃእ መሰረት ዝኾኖ ናይ ሕጊ ስልጣንን ኣብቲ መስርሒ ዝተካተቱ ውራያት፤

፪/ ቅዳሕ ናይቲ መስርሒ ረቂቕ ምውሳድ ዝክኣል እንተኾይኑን ዝርከበሉ ቦታን ፤

፫/ ሰባት ኣብቲ ረቂቕ መስርሒ ሪኪቶ መግዝን ብኸመይን ከቅርቡ ከምዝኽእሉ ፤

፬/ ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፯ ዝተጠቀሰ መዝገብ ዝሰፈሩ መረዳኢታታት ኣበይን መግዝን ምርኣብ ከም ዝክኣል ዝገልፅ መረዳኢታ።

፱. ብዛዕባ እቲ ረቂቕ መስርሒ ሪኪቶ ምሕታት

፩/ ቤት ዕዮ በዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፰ ብዝተሓበረ መሰረት ንህዝቢ ዘፍለጦ ረቂቕ መስርሒ ካብ ዝምልከቶም ኣብያተ ዕዮን ካልኣት መዳርግቲ ኣካላትን ሪኪቶታት ክሓትት ኣለዎ።

፪/ ዝምልከቶም ኣብያተ ዕዮን ካልኣትን መዳርግቲ ኣካላትን ኣብቲ ረቂቕ መስርሒ ሪኪቶ እንድሕር ኣልይዎም ሪኪተኦም እቲ ቤት ዕዮ ብዘቅምጦ ናይ ጊዜ ገደብ ውሽጢ ብጽሑፍ ክልእኹ ኣለዎም። ቤት ዕዮ ዝወሰኖ ናይ ጊዜ ገደብ ብዝኾነ መለክዒ ካብ ፲፭ ናይ ስራሕ መግልታታት ክንእስ የብሉን።

፲. ናይ ምይይጥ መድረኽ ምድላው

፩/ ቤት ዕዮ ኣብቲ ረቂቕ መስርሒ ናይ ጽሑፍ ሪኪቶ መቀበሊ ጊዜ ምስ ኣብቀዓ እቲ መስርሒ ቅድሚ ምዕዳቁ ዝኾነ ሰብ ዝሳተፈሉ ናይ ምይይጥ መድረኽ ከዳልውን እታወታት ክስብስቡን ኣለዎ።

፪/ ዝኾነ በዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፱ መሠረት ዘይተኣናገደ ሪኪተኡ ብፅሑፍ ከቅርብ ይኽእል እዩ።

፫/ ቤት ዕዮ ኣብ ዘዳልዎ ናይ ምይይጥ መድረኽ ሪኪቶ ንምትእንጋድ ዘኽእል እኹል ጊዜ ክምድብ ኣለዎ።

፲፩. ካብ ሥነ-ሥርዓት ነፃ መኻኒን

፩/ ዝኾነ ቤት ዕዮ መስርሒ ከውፅእ ተሎ ብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀጽ ፯ ክሳብ ፲ ዘለው ረቂቕታት ተዘይተኸተለ መስርሒ ከውፅ ዝኽእል ነዞም ዝስዕቡ ኹነታት ከማልእ ከሎ እዩ።

- ሀ) ህፁፅ ጊዜ ብምህላውን ነቶም ረቂቕታት ንምምላእ እቲ ጊዜ ለይፈቅድ እንድሕር ኾይኑ፤
- ለ) ኣቀዲምኻ ምልክታ ምውፃእ ናይ ህዝቢ ጥቅሚ ዝጎድእ እንድሕር ኾይኑ ፤
- ሐ) ኣቀዲምኻ ምልክታ ምውፃእ እቲ መስርሒ ንምትግባር ኣፀጋሚ ዝገብር እንተኾኡ።

፪/ ቤት ዕዮ መስርሒ ተውፅእ ተሎ ብዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) መሠረት ካብ ግቡኡ ነፃ ክኾን ዝገበርዎ ኹነታት ዝርዝር መግለፂ ከዳልው ኣለዎ።

ንኡስ ክፍሊ ሰለስተ

መስርሐ ምዕዳቕን ውፅኢታውነቱን

፲፪. መስርሐ ዝፀድቀሉ ጊዜን ኹነታትን

- ፩/ ቤት ዕዮ አብቲ ዝተዳለወ ረቂቕ መስርሐ በዚ አዋጅ ዓንቀጽ ፱ ን ፲ መሠረት ናይ ጽሑፍ ሪኪቶ መቕረብን ናይ ምይይጥ መድረኽን ዝካየዱሉ ጊዜ እስካብ ዝውዳእ እቲ መስርሐ ምዕዳቕ ኣይክእልን።
- ፪/ ቤት ዕዮ መስርሐ ቅድሚ ምዕዳቕ አብቲ ረቂቕ ዝቀረበ ሪኪቶ አብ ግምት ከአትው ኣለዎ።
- ፫/ ቤት ዕዮ አብዚ ዓንቀጽ (፪) ዝተሓበረ ግቡእ ንክዋህስ በቲ ዝተውሃበ ሪኪቶ መሰረት መስተኻኸሊ ክገብር ኣለዎ ወይ እቲ ሪኪቶ ዘይቕበል እንተኾይኑ ድማ እኹል መብርሂ ብጽሑፍ መልክዕ ከዳሊ ኣለዎ።
- ፬/ ቤት ዕዮ መስርሐ ቅድሚ ምዕዳቕ ናብ ፈደራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ንሪኪቶ ክልእኾ ኣለዎ፤
- ፭/ ዋና ዓቃቢ ሕጊ አብቲ ረቂቕ መስርሐ ዘለዎ ሪኪቶ አብ ውሽጢ ፲፭ ናይ ስራሕ መዓልታታት ክልእኽ ኣለዎ። ዋና ዓቃቢ ሕጊ አብዚ ዝተቀመጠ ጊዜ ውሽጢ ሪኪቶኡ እንድሕር ዘይሰደደ አብቲ ረቂቕ ሪኪቶ ከም ዘይብሉ ተቆሂሩ እቲ መስርሐ ናይ ምዕዳቕ ከይዲ ክቅዕል ኣለዎ።

፲፫. አብቲ ረቂቕ መስርሕን አብቲ ዝፀድቅን አፈላላይ እንትህሉ

- ፩/ ቤት ዕዮ ብምልክታ ካብ ዝተገለፀ ረቂቕ መስርሐ መሠረታዊ ዝበሃል አፈላላይ ዘለዎ መስርሐ ከውፅእ ኣይክእልን፤ ይኹን ድእምበር መሠረታዊ አፈላላይ ዘለዎ መስርሐ ከውፅእ እንድሕር ደልዩ እቲ ዝተጀመረ ናይ መስርሐ ምውፃእ ኸይዲ ብምቁራዕ ከም ብሓዱሽ ክጅምር ይክእል እዩ።
- ፪/ አብ መወዳእታ ዝተዳለወ መስርሐ ምስቲ ብምልክታ ዝተገለፀ ረቂቕ መስርሐ መሠረታዊ አፈላላይ ኣለዎ ዝበሃል ብዝስዕቡ ኹነታት ይኸውን፦
  - ሀ) ናይቲ ረቂቕ መስርሐ ናይ ተፈፃምነት ወሰን ብግልፂ ዝተለወጠ ተኾይኑ፤ ወይኸኑ
  - ለ) እቲ ረቂቕ መስርሐ ሓደሽቲ ግቡአት እንድሕር ወሲኹ።

፲፬. መብራህርሂ ጽሑፍ

ዝኾነ ቤት ዕዮ መስርሐ አብ ዘውፀአለ ጊዜ ነዞም ዝስዕቡ መረዳእታታት ዝሓዘ ናይ መብራህርሂ ሰነድ ከዳሊ ኣለዎ፦

- ፩/ መስርሐ ዝወፀሉ ናይ ሕጊ መሰረትን ዕላምኡን፤
- ፪/ ብምልክታ ዝተፈነወ ረቂቕን አብ መወዳእታ ዝወፀ መስርሕን ናይ ትሕዝቶ አፈላላይ እንተሃልዩ እቶም ዝተገበሩ ለውጥታት ምስ መብራህሪኦም ዝገልፅ መዘኻኸሪ፤
- ፫/ አብቲ ረቂቕ መስርሐ ዝቀረቡ ሪኪቶታትን ዝተወሰዱ ስጉምታታትን መጠቓለሊ።

፲፭. ናይ መስርሐ ትሕዝቶን ቅርፅን

- ፩/ ብቤት ዕዮ ዝወፀእ ዝኾነ መስርሐ ክዳለው ዘለዎ ብአምሓርኛን ብእንግሊዝኛን ቋንቋ ክኸውን ዘለዎ ኾይኑ ካብቲ መስርሐ ቀንዲ ትሕዝቶ ብተወሳኺ ነዞም ዝስዕቡ ክሕዝ ኣለዎ፦
  - ሀ) ናይቲ መስርሐ መለለይ ቁፅሪ ፤
  - ለ) እቲ መስርሐ ንክወፀእ መበገሲ ዝኾነ ናይ ሕጊ ምንጫ፤
  - ሐ) ናይቲ መስርሐ ሓፂር ርዕሲ፤

- መ) ትርጉም፣ ናይ ተፈጻሚነት ደረት፣ ቀንዲ ድንጋጋታት፤
- ሠ) ናይ መመሐየሺ፣ መስዓሪ፣ መሸጋገሪ፣ መጻንሒ ድንጋጋ እንተሃልዩ ነዙይ ዝገልፅ ሕጊ፤
- ረ) አብዚ አዋጅ ዓንቀጽ ፲፰ ዝተገለፀ ናይ ጊዜ እዋን ዝተሓለወ ኾይኑ እቲ መስርሒ ተግባራዊ ዝኾነሉ ዕለት።

- ፪/ ዝኾነ መስርሒ ሕፃር ብዝበለን ግልፂ ብዝኾነ ቋንቋ ክፀሓፍ አለዎ።
- ፫/ ቤት ዕዮ ካሊእ አካል ዘውፅኦም አብ ትሕቲ ናቱ ስልጣን ወሰን ዝወድቁ መስርሕታት ወይክዓ ናይ ሥነ-ምግባር ደንብታት ሙሉእ ብሙሉእ ወይክዓ ብክፋል ብምዕራሕ አካል እቲ ዘውፅኦ መስርሒ ክገብሮም ይክእል እዩ።
- ፬/ ባዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፫) መሰረት አካል እቲ መስርሒ ዝገበሮም ሰነዳት ንህዝቢ ተበግሒ ተበግሒ ምግባርን ብዓንቀጽ ፲፮ መሰረት ንክምዝገቡ ንፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ክልእኹም አለዎ።

፲፮. ናይ መስርሒ ምዝገባ

- ፩/ ዝኾነ ቤት ዕዮ መስርሒ ምስ አውፀኦ አብ ግብሪ ቅድሚያ ምውዓሉ እቲ መስርሒ ምስ መብራህርሂኡ ናብ ፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ብምልእኽ ክምዝገብ ክገብር አለዎ።
- ፪/ ፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ባዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) መሰረት ዝተልእኸሉ መስርሒ ቁፅሪ ሂሱ ይምዝግብ። እቲ መስርሒ ምስተመዘገበ ነቲ ቤት ዕዮ ብቅልጡፍ ክፍልጦ አለዎ።
- ፫/ ናይ ፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ እቲ ዝመዘገቦ መስርሒ ምስ መብራህርሂኡ መዘገቡ ነቲ ቤት ዕዮ ካብ ዘፍለጠሉ ዕለት ጀሚሩ ንህዝቢ ዕላዊ ክገብሮ አለዎ።
- ፬/ ዝኾነ ቤት ዕዮ እዚ አዋጅ ቅድሚያ ምውፅኡ ዝጥቀሙሉ ዝነበረ መስርሒ እዚ አዋጅ ምስወፀ አብ ውሽጢ ፻ መዓልታታ ንፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ብምልእኽ ክምዝገብ ክገብር አለዎ።

፲፯. ተበግሕነት እዚ መስርሒ

- ፩/ ፌዴራል ዋና ዓቃቢ ሕጊ ባዚ አዋጅ ዓንቀጽ ፲፮ መሠረት ዝመዘገቦ መስርሒ አብ ዓውደ ፋእሙ ክፅዕኖ አለዎ።
- ፪/ ዝኾነ ቤት ዕዮ ዘውፅኦ መስርሒ፦
  - ሀ) አሓቲሙ ንዝምልከቶም መንግስታዊን ካልኦት መዳርግቲ አካላትን ክበጻግ ፣
  - ለ) አብቲ ቤት ዕዮ ዓውደ ፋእሚ ክፅዕኖ አለዎ።
- ፫/ ዝኾነ መስርሒ ዝደለዩ ሰብ እቲ መስርሒ አብ ዘለዎ ቦታ ኸይዱ ክሪኢ ወይክዓ ብናይ ባዕሉ ወጻኢ ችዳሕ ናይ ምውሳድ መሰል አለዎ።

፲፰. ተግባራዊነት መስርሒ

- ፩/ ባዚ አዋጅ ዓንቀጽ ፲፮ መሠረት ለይተመዘገበን ብዓንቀጽ ፲፮ ንዑስ ዓንቀጽ (፪) ፌዴል ተራ (ለ) መሠረት ብቤት ዕዮ ዓውደ ፋእሚ ዘይተዘርገሐ መስርሒ አብ ተግባር ክውዕል የብሉን።
- ፪/ ባዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) መሠረት ናይ ሕጊ ብቕጥነት ዝሰለነ መስርሒ አብ ተግባር ክውዕል ዝክእል ባዚ አዋጅ ክፍሊ ንዑስ ክልተ ዝተዘርዘሩ ናይ መስርሒ አወጻዕ ሥነ-ሥርዓት ተኸቲሉ ከም ብሓዱሽ ክወፅእ ይክእል እዩ።

፲፱. እዋናዊ ገምጋም መስርሒ

ዝኾነ ቤት ዕዮ ዘውፀኦ መስርሒ ተግባራዊነቱ ብዝምልከት ብብእዋኑ እንዳገምገመ አድላይ ዝበሃል ስጉምቲ ክወስድ ይግባእ።

ክፍለ ሰለስተ

ምምሕዳራዊ ውሳኔታት

ንዑስ ክፍለ ሓደ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ አጀማምራ

፳. ምጅማር ምምሕዳራዊ ውሳኔ

፩/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ንክወሃብ ዝቀርብ ሕቶ ነቲ ጉዳይ ብዝምልከቶ ወይክዓ ብወኪሉ ኣቢሉ ክቀርብ ይኽእል ።

፪/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብዝምልከቶ ቤት ዕዮ ተበግሶ ክጅመር ይኽእል እዩ።

፳፩. ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝቀርበሉ መንገዲ

፩/ ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብጽሑፍ ዝቐርብ ኾይኑ ከከም ኩነታቱ ብኣካል፣ ብዝተመዘገበ ፖስታ ወይክዓ ብኤሌክትሮኒክስ መልክዕ ክቀርብ ይኽእል።

፪/ ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ይወሃብኒ ብፅሑፍ ክቐርብ ተሎ እዞም ዝስዕቦ ከካትት ኣለዎ፡-

ሀ) ዕለት፣ ናይ ቅሬታ ሓታቲ ሽም ወይክዓ ናይ ወኪል ሽም ፣ፊርማን አድራሻን፤

ለ) ሽም ቅሬታ ዝቀረበሉ ቤት ዕዮ፤

ሐ) ናይ ቅሬታ መቅረቢ መሰል ወይክዓ ጥቅሚ፤

መ) ቤት ዕዮ ከተግብሮ ዝግብኦ ጉዳይ፤

ሠ) ነቲ ወሳኔ ዝሕገዙ ምክንያታትን ጠቀምቲ መረዳኢታታትን፤

፫/ ቤት ዕዮ ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝቀርበሉ ቅጥዒ ከዳሉ ይኽእል እዩ።

፳፪. ሕቶ ዝቀረበ ሙኺኑ መረዳኢታ ምሓዝ

፩/ ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝቀረበሉ ቤት ዕዮ እቲ ሕቶ ኣብ ዝቀረበሉ እዋን እቲ ሕቶ ከም ዝተቀበለ ዘርኢ ናይ ጽሑፍ መረጋገዒ ክህብ ኣለዎ።

፪/ እቲ ናይ ጽሑፍ ሕቶ ዝተቀበለ ሙኺኑ መረጋገዒ ክህብ ተሎ ምስቲ ሕቶ ዝቀረቡ ዝርዝር ጠቀምቲ ሰነዳት ከርኢ ኣለዎ ።

ንዑስ ክፍለ ክልተ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ አወሃህባ መርህታት

፳፫. ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ናይቲ ቤት ዕዮ ላዕለዎይ ሓላፊ ወይክዓ ውክልና ዝተውሃቦ ስራሕ መካየዲ ወይ ሰራሕተኛ ክኾን ኣለዎ።

፳፬. ብሕጊ ዝተውሃበ ናይ ስልጣን ደረት ዘይምሕላፍ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ወሳኔ ኣብ ዝህበሉ እዋን ነቲ ቤት ዕዮ ብሕጊ ካብ ዝተውሃቦ ስልጣን ብላዕሊ ክኸይድ የብሉን።

፳፭. ናይ ግሊን ናይ ህዝቢን ጥቅሚ ምምዝዛን

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ናይቲ ቤት ዕዮ ተገልጋሊ ናይ ግሊ ጥቅምን ናይ ህዝቢ ጥቅሚ ንከፈፅም ነቲ ቤት ዝተውሃቦ ዕላማን ከመዛዘን ኣለዎ።

፳፮. ኣግባብነት ኣብ ዘይብሉ ጉዳይ ወይክዓ ድሌት ዘይምስራሕ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ምስቲ ጉዳይ ኣግባብነት ዘይብሎም ጉዳያት ወይክዓ ድሌታት ከወግድ ኣለዎ ።

፳፯. ሞያዊ ውሳኔ ምሃብ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ነቲ ሞያ ዝሓትት ሥነ-ምግባርን ጥንቃቄን ክክብር ኣለዎ።

፳፰. ምስማዕ

ብዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፳፫ መሠረት ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ውሳኔ ቅድሚ ምሃቡ እቲ ቅሬታ መቅረቢ ዘቅርቦ ጭብጥን መረዳኣታን ብዝገባእ ከዳምፅን ክምርምርን ከምኡ እውን ከከም ኣድላይነቱ ካብ ካሊእ ሳልሳይ ወገንን ናይ ህዝቢ ሪኢቶን ክሰምዕ ኣለዎ።

፳፱. ብቅንዕና

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ እቲ ውሳኔ ብቅንዕና ክውስኖ ኣለዎ።

፴. ብቁዕ ምክንያት ምሃብ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ነቲ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብቁዕ ምክንያት ክህበሉ ኣለዎ።

፴፩. ናይ ጥቅሚ ጎንዒ ምትራፍ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ምስ ተገልጋላይ ናይ ሥጋ ወይክዓ ናይ ሓዳር ዝምድና እንድሕር ሃልይዎ ወይክዓ ብዝኾነ ምክንያት ናይ ጥቅሚ ጎንዒ ዘምፅእ ኹነታት እንተሃልዩ ነቲ ጉዳይ ካብ ምርኣይ ባዕሉ ከግልል ኣለዎ።

፴፪. ናይ ተገልገልቲ መዓርነት ምክባር

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ኹሎም ተገልገልቲ ብዘርኢ፣ ብዓሌት፣ ብሕብሪ፣ ብጾታ፣ ብቋንቋ፣ ብሀይማኖት፣ ብፖለቲካ ኣረኣእያኦም፣ ብማሕበራዊ መበቆሎም፣ ብዘለዎም ሃፍቲ፣ ብትውልዲ ኹነታት ወይክዓ ብኻሊእ ምክንያት ኣፈላላይ እንተይገበረ ክውስን ኣለዎ።

፴፫. ኣብ እዋኑ ምውሳን

- ፩/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ እቲ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ተዘይንተተ ኣብ እዋኑ ክህብን ምስቲ ውሳኔ ዝተተሓሓዙ ጥቅምታት ቦቲ ውሳኔ ምጉታት ምክንያት ጉድኣት ከይበፀሕ ጥንቃቄ ክገብር ኣለዎ።
- ፪/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብእዋኑ ዘይምሃብ እቲ ሕቶ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ከምዘይምቅባል ይቁፀር።

፴፬. ተገማቲ ምኺን

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ብጭብጢ ተመሳሳሊ ዝኾኑ ጉዳያት ብተመሳሳሊ መንገዲ ክውስን ኣለዎ።

፴፭ . ግልፂ መግቢያ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ኣወሃህባ ወሳኔኡ ግልጽነት ብዝተኸተለ መልክዕ ክኸውን ኣለዎ።

ንዑስ ክፍለ ሰለስተ

እቲ ጭብጢ ምስማዕ

፴፮. እቲ ጉዳይ ምስማዕ

፩/ ዝኾነ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ቅድሚ ምውሃቡ እቲ ጉዳይ ብዝግባእ ክስማዕ ኣለዎ።

፪/ ኣብ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ (፩) ዝተደንገገ እናተሃለወ እኚ እቲ ጉዳይ ምስምዕ ተየድለዮ ውሳኔ ምሃብ ዝከኣል ፡-

- ሀ) ናይ ጭብጢ ክትዕ እንድሕር ዘየለ፤
- ለ) ፍሉይ መሰል ተኾይኑ ወይክዓ እቲ ቤት ዕዮ ብኻሊ ኣማራጺ ንክውስን ብሕጊ ስልጣን እንድሕር ተዋሂብዎ፤ ወይክዓ
- ሐ) ብህፁፅ ክውስን ዘለዎ ጉዳይ እንድሕር ኾይኑ እዩ።

፴፯. እቲ ጉዳይ ዝስምዓሉ መንገዲ

፩/ ምምሕዳራዊ ጉዳይ ኣብ ዝስምዓሉ ጊዜ በዓል ውራይ ኣብ ኹሎም ክትዓት ተረኺቡ ፡-

- ሀ) ምስክርነት ምሃብ፤
- ለ) መሰኻኽርን ካልኣት መረዳእታትን ክቅርብን ክስምዕን ፤
- ሐ) ናብቲ ቤት ዕዮ ዝቀረቡ መረዳእታታት ክስምዕን ክምርምርን መሰል ኣለዎ።

፪/ ቤት ዕዮ መረዳእታ ንምርካብ ኣብቲ ክትዕ ካብ ዝተሳተፈ ኣካል፣ ካብ መሰኻኽር፣ ካብ ሰብ ሞያ፣ ካብ ሰነድ ምፅራይን ካብ ካልኣት ጠቀምቲ ዝኾኑ ቦታታት መረዳእታታት ብሕጋዊ መንገዲገ ይሩ ክጥቀም ይኽእል እዩ።

፴፰. ካብቲ ጉዳይ ምልዓል

፩/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝህብ ሰብ በዞም ዝስዕቡ ምክንያታት እቲ ጉዳይ ንክይርእይ ባዕሉ ከግልል ይኽእል እዩ፡-

- ሀ) ምስቲ ጉዳይ ቀጥተኛ ወይክዓ ቀጥተኛ ዘይኾነ ጥቅሚ እንተሃልዶዎ፤
- ለ) ምስቲ በዓል ውራይ ናይ ስጋ ወይክዓ ናይ ሓዳር ዝምድና ወይክዓ ናይ ቀረባ ዕርክነት ዘለዎ እንተኾይኑ፤
- ሐ) ኣብቲ ዝረከ ዘሎ ጉዳይ ከም በዓል ሞያ፣ ወኪል ወይክዓ ናይ ግሊ ጠበቃ ኾይኑ ተሳቲፉ እንድሕር ኾይኑ፤
- መ) ኣብቲ ዝረከ ዘሎ ጉዳይ ብሱር ውሳኔ ዝረከዮ እንተኾይኑ፤

፪/ ኣብዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ (፩) ዝተዘርዘሩ ምክንያታት እንድሕር ሃልዮም እቲ ውሳኔ ዝህብ ሰብ ስራሕታኛ ብባዕሉ ተበግሶ ወይክዓ እቲ ጉዳይ ብዝምልከቶ ሰብ መመልካታይነት እቲ ጉዳይ ንክይርእይ ክልዓል ይኽእል እዩ፤

፫/ ካብቲ ጉዳይ ይልዓለሉ ዝብል ሕቶ ክቀርብ ከሎ እቲ ሕቶ ዝቀረበሉ ሓላፊ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ክሳብ ዝህበሉ እቲ ንክልዓል ሕቶ ዝቀረበሉ ሰራሕተኛ ካብቲ ጉዳይ ተኣጊዱ ይፀንሕ፤

፬/ ክልላዊ እንዲሁ ወይ ይልባለይ ዝብል ሕቶ ዝቀረበሉ ሓላፊ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልታታት እቲ ስራሕተኛ ካብቲ ጉዳይ ክልላዊ ወይክዓ ክቅፅል ክውስን ኣለዎ።

ንዑስ ክፍሊ ኣርባዕተ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ

፴፱. ምምሕዳራዊ ውሳኔ ንተገልጋሊ ምሃብ

ዝኾነ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ምስ ምክንያቱ ነቲ ተገልጋሊ ብፁሑ ክወሃቦ ኣለዎ።

፵. ምምሕዳራዊ ውሳኔ

ዝኾነ ብፁሑ ዝወሃብ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ከዞም ዝስዕቡ ነገራት ክሕዝ ኣለዎ፦

፩/ ናይቲ ውሳኔ ዕለትን ቁፅርን ፤

፪/ ናይቲ ቤት ዕዮ ሽም ፤

፫/ ኣብቲ ክርክር ተሳተፍቲ ዝኾኑ ወገናትን ኣድራሻኦምን፤

፬/ ናይቲ ክትዕ ዋና ጉዳይ፤

፭/ ናይ መረዳእታታት መግለጻ፤

፮/ ናይ ጭብጥን ናይ ሕግን ትንታነ፤

፯/ ውሳኔ

፵፩. ንግዚኡ ምእጋድ

፩/ እቲ ምምሕዳራዊ ወድያውን ምፍጻሙ ኣብ ልዕሊ ናይቲ ፈጻሚ ሰብ መሰል ወይክዓ ጥቅሚ ክድሕን ዘይክእል ጉድኣት ዘስዕብ እንተኾይኑ እቲ ፈጻሚ ሰብ እቲ ውሳኔ ንክእገደሉ ነቲ ውሳኔ ዝሃበ ቤት ዕዮ ከመልክት ይክእል እዩ።

፪/ ብዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ (፩) መሰረት ቅሬታ ዝቀረበሉ ቤት ዕዮ ከከም ኹነታቱ እቲ ጉዳይ ከም ብሓዱሽ ክርከስ ወይክዓ ዝኾነ ክፍል እቲ ውሳኔ ክእገድ ክገብር ይክእል እዩ።

፵፪. ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝፍፅም ሰብ

ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝፍፅም እቲ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ዝሃበ ሰብ ወይ ዝምልከቶ ኣካል ይኸውን።

ንዑስ ክፍሊ ሓሙሽተ

ኣብ ምሕዳራዊ ውሳኔ ዝቐርብ ቅሬታ

፵፫. ቅሬታ ናይ ምቅራብ መሰል

ዝኾነ ሰብ ቦቲ ዝተውሃቦ ምምሕዳራዊ ውሳኔ እንድሕር ዘይዓገቡ ናብቲ ውሳኔ ዝሃበ ቤት ዕዮ ቅሬታ ናይ ምቅራብ መሰል ኣለዎ።

፵፬. ቅሬታ ዘተኣናግድ ኣካል ምጥያሽ

ዝኾነ ቤት ዕዮ ቅሬታ ዘተኣናግድ ኣካል ከጣይሽን እዚ ድማ ንህዝቢ ዕላዊ ክገብርን ኣለዎ።

፵፭. ምምሕዳራዊ ውሳኔ ምዕራፍ

ዝኾነ ቅሬታ ዝቀረበ ምምሕዳራዊ ውሳኔ እቲ ቅሬታ ተመርጫ ውሳኔ ክሳብ ዝወሃቦን ናይ መወዳእታ ዕልባት ክሳብ ዝወሃቦ እቲ ውሳኔ ተከፊት ክኮነ ክለዎ። ይኹን ድኻ እምበር እቲ ውሳኔ ብዘይምፍፃሙ ኣብ ህዝቢ ክድሕን ዘይክእል ክሳራ ዘስዕብ እንተኾይኑ ናይቲ ቤት ዕዮ ሓላፊ እቲ ውሳኔ ክፍፀም ክእዝዝ ይክእል።

፵፮. ቅሬታ ኣብ ግምት ምእታው

- ፩/ ናይቲ ቤት ዕዮ ቅሬታ ዘተኣናግድ ኣካል እቲ ዝቀረበ ቅሬታ ብዝግባእ ክምርምርን ናይ ውሳኔ ሪኢትኡ ድማ ነቲ ቤት ዕዮ ሓላፊ ወይክፍ ወኪሉ ክፍልጦ ኣለዎ።
- ፪/ ቤት ዕዮ ሓላፊ ወይክፍ ወኪሉ ብቅሬታ ዘተኣናግድ ኣካል ዝቀረበ ናይ ውሳኔ ሪኢት ተመልኪቱ ዝህቦ ውሳኔ ናይ መጨረሻ ይኸውን።

፵፯. ውሳኔ ንተገልጋሊ ምፍላጥ

ቤት ዕዮ ብዘኣዎጅ ዓንቀጽ ፵፮ መሠረት ዝሃቦ ውሳኔ ነቲ ቅሬታ መቅረቢ ብቁልጡፍ ክፍልጦ ኣለዎ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ብቤት ፍርዲ ዝግበር ምምሕዳራዊ መስርሕን ውሳኔታትን ምክላስ

ንዑስ ክፍሊ ሓደ

ምክላስ ዝጅመረሉ ኣገባብ

፵፱. ናይ ክለሳ ጥርፍን ምቅራብ

ናይዚ ኣዎጅ ዓንቀጽ ፵፯ ድንጋገ ዝተሓለወ ኾይኑ፦

- ፩/ ዝኾነ ነቲ ጉዳይ ዝምልከቶ ሰብ ምምሕዳራዊ መስርሒ ቤት ፍርዲ ንክክልሶ ጥርፍን ክቅርብ ይክእል እዩ፤
- ፪/ ዝኾነ ብምምሕዳራዊ ውሳኔ ጥቅሙ ዝተተንከፈ ሰብ እቲ ውሳኔ ብቤት ፍርዲ ንክክለስ ጥርፍን ክቅርብ ይክእል እዩ ።

፶ፀ. ናይ ክለሳ ጥርፍን ዝቀርበሉ ቤት ፍርዲ

- ፩/ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይክፍ ውሳኔ ንክክለስ ጥርፍን ዝቀርበሉ ኣብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ፈደራል ይኸውን። እቲ ቤት ፍርድ ዝህቦ ውሳኔ ናይ መወዳእታ ይኸውን።
- ፪/ ኣብዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) ዘሎ ድንጋገ እንተሃለወ እኚ ምምሕዳራዊ መስርሒ ብዝምልከቶ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ውሳኔ ላዕለዎይ ቤት ፍርዲ ንክሪኦ ጥርፍን ክቅርብ ይክእል እዩ።
- ፫/ ማእላይ ቤት ፍርዲ ፈደራል ናይ ክለሳ ጥርፍን ዘተኣናግድ ችሎት የጣይኹ።

ንዑስ ክፍሊ ክልተ

ናይ ክለሳ መትከላት

፶. ናይ ክለሳ ምክንያት

፩/ ምምሕዳራዊ መስርሒ ብቤት ፍርዲ ውድቂ ዝግበር፡-

ሀ) ብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ክልተ ዝተመልከቱ ናይ ሥነ- ሥርዓት ሕጊታት ዘይተኸተለ ሙኺኑ እንትረጋገፅ፤

ለ) ካብቲ ቤት ዕዮ ናይ ስልጣን ገደብ ወፃኢ እንድሕር ኾይኑ፤ ወይክዓ

ሐ) ብእርከን ካብቲ መስርሕ ንላዕሊ ምስ ዝኾኑ ሕግታት ዝጣረስ እንተኾይኑ እዩ።

፪/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብቤት ፍርዲ ዝክለስ ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ሰለስተ ዝተፀርሑ መትከላት እንተጠሒሱ እዩ።

፶፩. ናይ ክለሳ ጥርፍን ምቅራብ

ናብ ቤት ፍርዲ ዝቀርብ ናይ ክለሳ ጥርፍን እቲ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ናይ መወዳእታ እንተኾይኑ ጥራሕ እዩ።

፶፪. ምምሕዳራዊ መፍትሒታት ፀንቂቅኻ ምጥቃም

፩/ ብሕጊ ብኻሊኡ ኹነታት እንድሕር ዘይተገለፀ ጥርፍን መቅረቢ ሰብ ጥርፍን ናብ ቤት ፍርዲ ቅድሚ ምውሳዱ ኣብቲ ቤት ዕዮ ዘለው ምምሕዳራዊ መፍትሒታት ፀንቂቁ ክጥቀም ኣለዎ።

፪/ ኣብዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) ዝተደንገገ እንተሃለወ እኺ ቤት ዕዮ ምምሕዳራዊ መፍትሒ ኣብ ምሃብ ካብ ዝግበኦ ጊዜ ብላዕሊ እንተጓዲኹ ምምሕዳራዊ መፍትሒ ፀንቂቅኻ ናይ ምጥቃም ግቡእ ተራፊ ይኸውን።

ንዑስ ክፍሊ ሰለስተ

ናይ ክለሳ ስነ ስርዓት

፶፫. ናይ ክለሳ ጥርፍን ዝቀርበሉ ጊዜ ገደብ

፩/ ብዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፶ ንዑስ ዓንቀጽ (፩) ፊደል ተራ (ሀ) መሠረት ምምሕዳራዊ መስርሒ ብቤት ፍርዲ ንክክለስ ዝቀርብ ጥርፍን እቲ መስርሒ ካብ ዝፀደቀሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ፯ መዓልታት ይኸውን።

፪/ ብዚ ኣዋጅ ዓንቀጽ ፶ ንዑስ ዓንቀጽ ፩ ፊደል ተራ(ለ) ወይክዓ (ሐ) መሠረት ምምሕዳራዊ መስርሒ ንክክለስ ዝቀርብ ጥርፍን ኣብ ዝኾነ እዋን ክቀርብ ይክእል እዩ።

፫/ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ብቤት ፍርዲ ንክክለስ ዝቐርብ ጥርፍን እቲ በዓል ጉዳይ እቲ እቲ ውሳኔ ካብ ዝፈለጠሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ፻፱ መዓልታት ይኸውን።

፶፬. ናይ ጹሑፍ መልሲ ምቅራብ

ናይ ክለሳ ጥርግን ዝቀረበሉ ቤት ፍርዲ እቲ ጥርግን ክምርመር ክለዎ ኢሉ እንድሕር ኣሚኑ ቅሬታ ዝቀረቦ ቤት ዕዮ ኣብ ውሽጢ ፲፮ ናይ ስራሕ መዓልታታት ናይ ጹሑፍ መልሲ ንክቅርብ ይእዘዝ።

፶፭. ሰነዳት ምቅራብ

ናይ ክለሳ ጥርግን ዝተመስረቶ ቤት ዕዮ መንቀሊ ጥርግን ዝኾነ መስርሒ ወይክዓ ወሳነ ብዝምልከት ኣድላይ ዝበሃሉ ሰነዳት ንክቅርብ ቤት ፍርዲ ክእዘዝ ይኽእል እዩ።

ንዑስ ክፍሊ ኣርባዕተ

ናይ ክለሳ ውሳኔ ኣወሃህባን ኣፈፃፀማን

፶፮. ናይ ክለሳ ውሳኔ ኣወሃህባ

- ፩/ ቤት ፍርዲ ናይ ክለሳ ጥርግን ምስ ቀረበሉ ብዝተኸኸለ መጠን ኣብ ውሽጢ ሓፂር ጊዜ መርመራ ውሳኔ ክህብ ኣለዎ።
- ፪/ ቤት ፍርዲ ናይ ክለሳ ጥርግን ዝተመስረቶ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይክዓ ውሳኔ ከፅንዕ ወይ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ክስዕር ይኽእል።
- ፫/ ቤት ፍርዲ ናይ ክለሳ ጥርግን ዝተመስረቶ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይክዓ ውሳኔ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል እንተሲዒርዎ ነቲ ቤት ዕዮ ብቤት ፍርዲ ውሳኔ ዝተነፀሩ ጉድለታት ክስተኻኽል ወይ እቲ መስርሕ ብሓዱሽ መስርሒ ክትክኦ ወይክዓ ኣብቲ ቤት ዕዮ ውሳኔ ዝተርከዩ ጉድለታት እንደገና ክፍትሾም ክእዘዝ ይኽእል እዩ።

፶፯. ናይ ክለሳ ውሳኔ ኣፈፃፀማ

- ፩/ ብቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ናይ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይ ውሳኔ ናይ ምፅናዕ ወይክዓ ምስግር ትእዛዝ ብቅልጡፍ ተግባራዊ ይኸውን።
- ፪/ ቤት ፍርዲ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይክዓ ውሳኔ ክመሓየሽ እንተኣበዘሉ ቤት ዕዮ ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ክልተን ሰለስተን ዝተሓበሩ ናይ ሥነ-ሥርዓት ሕግታትን መትከላትን ተኸተሉ እቲ መስርሒ ወይክዓ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ተቀባልነት ኣብ ዘለዎ ጊዜ ክመሓይሾ ኣለዎ።
- ፫/ ብቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ናይ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይ ውሳኔ ብሙሉእ ወይክዓ ብኸፋል ናይ ምስግር ውሳኔ ወይክዓ ናይ ምምሕዳራዊ ትእዛዝ እቲ ናይ ክለሳ ጥርግን ዝቀረቦ መስርሒ ወይክዓ ውሳኔ ሕጋዊነቱ ብሙሉእ ወይክዓ ብኸፋል የስእኖ።
- ፬/ ብዚ ዓንቀጽ ንዑስ ዓንቀጽ (፫) ዝተደንገገ እንተሃለወ እኳ፣ ቤት ፍርዲ ሓደ ምምሕዳራዊ መስርሒ ብኸፋል ኾነ ብሙሉእ ዝስዕር ውሳኔ እንትህብ እቲ ቤት ዕዮ ነቲ መስርሕ ቅድሚ ምስግር ዝሃቦም ምምሕዳራዊ ውሳኔታት ፀኒዖም ይቀርቡ።

ክፍሊ ሓመሽተ

በዮዓይነቱ ድንጋገታት

፶፰. ተፈፃምነት ሥነ-ሥርዓት ሕጊ ፍትሒ ብሔር

ብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ኣርባዕተ ዘይተሓበሩ ጉዳያት ኣግባብነት ብዘለዎም ናይ ሥነ-ሥርዓት ሕጊ ፍትሒ ብሔር ተፈፃምነት ይህልዎም።

፶፱. ናይ ጉድኣት ካሕሳ ምሕታት

ብምክንያታይ ምስ ምምሕዳራዊ መስርሒ ወይክዓ ውሳኔ ዝተተሓሓዘ ጥፍኣት ጉድኣት ዝበፀሐ ሰብ እቲ መስርሒ ዘውፀእ ወይክዓ እቲ ውሳኔ ዝሃበ ቤት ዕዮ ኣገባብ ብዘለዎ ሕጊ መሠረት ካሕሳ ክክፈሎ ክሓትት መሰል ኣለዎ።

፷. መረዳኡታ ናይ ምሃብ ግቡእ

ዝኾነ ቤት ዕዮ ምስ መስርሒ ምውፃእ ወይ ምምሕዳራዊ ውሳኔ ምሃብን ንዓዓቶም ኣብ ምፍፃምን ዝምልከት ብኻሊእ ሕጋዊ ኣካል እንትሕተት መረዳኡታ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

፷፩. ደንቢ ናይ ምውፃእ ሥልጣን

ቤት ምክሪ ሚኒስትራት እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝሕግዝ ኣድላይ ዝበሃል ደንቢ ከውፅእ ይክእል እዩ።

፷፪. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ፈደራል ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዓ ይኸውን።

አዲስ አበባ መጋቢት ፳፱ ቀን ፪ሺ፲፪ ዓ.ም

ሣህለወርቅ ዘውዴ

ፕረዝደንት ፌደራላዊት ዲሞክራሲያዊት ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

